Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Monumentnummer*: 521729

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 mei 2002
Kadaster deel/nr	82796/152

*Woonplaats**	*Gemeente**	*Provincie**
Willemstad	Moerdijk	Noord-Brabant

Locatienaam	*Locatieomschrijving*
Willemstad	

*Kadastrale gemeente**	*Sectie**	*Kadastraal object**	*Appartement aanduiding*	*Grondperceel*
Willemstad	E			1502

*Omschrijving***

Inleiding.

Binnen de bebouwde kom van Willemstad aan de zuidoostelijke zijde van het carré van de Kerkring ligt het VERENIGINGSGEBOUW van de Nederlandse Hervormde Gemeente. Het pand is het enige dat aan de Kerkring achter de rooilijn ligt, zodat ter breedte van het pand een aan drie zijden omsloten pleintje is ontstaan. Aan de achterzijde grenst het aan tuinen. Het pand ligt met de nok haaks op de Kerkring. De gevelsteen boven de hoofdingang vermeldt de tekst: BETH-EL. DE EERSTE STEEN GELEGD DEN 14 MAART 1906 DOOR DEN PRESIDENT-KERKVOOGD G.D. KNOOK. Het pand heeft stijlelementen van de Neo-Renaissance. Het verenigingsgebouw functioneert nog steeds als zodanig en heeft weinig veranderingen ondergaan. De belangrijkste ingreep gold, in circa 1970, de bouw van een muur tussen de zaal en het voorste deel van het gebouw. Hierdoor verdween de open galerij op de verdieping. In de zaal is een verlaagd plafond aangelegd, waardoor de tuimellichten aan de zij- en achtergevel zijn vervangen door een vaste stenen invulling.

Omschrijving.

Het op langwerpige plattegrond in kruisverband baksteen opgetrokken gebouw met geknipte voeg bestaat aan de voorzijde uit twee bouwlagen met zolderverdieping onder een met zwarte kruispannen gedekt mansardeschilddak. Eenlaags met zolderverdieping is de achterzijde van het pand dat circa tweederde van het bouwvolume beslaat en waarin de verenigingszaal ligt.

Lijstgoten liggen op de achter- en zijmuren. De symmetrische voorgevel is vier raamassen breed en heeft een risalerende ingangspartij bekroond door een trapgevel met makelaar. De ingang ligt boven een brede hardstenen stoep en heeft dubbele segmentboog paneeldeuren met figuratieve koperen deurknop. Alle vensters zijn afgesloten met een segmentboog van strekken met sluitsteen en voorzien van zestienruits ijzeren ramen met tuimellicht. De oculus in de topgevel heeft een ijzeren rozet.

Natuursteen is toegepast in de aanzet- en sluitstenen, banden en cordonlijsten onderlangs de vensters en in de topgevel. De gevel heeft een gecementeerde basis en wordt afgesloten met een fries en ruim overstekende geprofileerde kroonlijst. In de achtergevel en de zuidelijke zijgevel liggen elk drie rechtafgesloten zestienruits ijzeren ramen onder halfronde afsluiting met groter formaat baksteen vulling. Verder ligt in de zijgevel een achterdeur. De noordmuur is blind.

Inwendig ligt na de ingang een vestibule die toegang geeft tot de verenigingszaal die in hoogte en diepte de rest van het bouwvolume beslaat met in de achter- en zuidelijke zijmuur elk drie vensters. In de vestibule liggen ter linkerzijde een kamer en ter rechterzijde een keuken, sanitaire voorzieningen en trap naar de eerste verdieping. Hier bevindt zich aan de voorzijde overlangs de breedte een vergaderruimte die eerder de open galerij naar de zaal was.

Waardering.

Het verenigingsgebouw is van algemeen belang. Het is van cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van maatschappelijk-religieuze ontwikkelingen aan het eind van de negentiende en begin twintigste eeuw voor wat betreft bestemming en verschijningsvorm. Het is van architectuurhistorisch belang als vertegenwoordiger van een type gebouw dat veelal in een eenvoudige historiserende stijl werd gebouwd. Verder de esthetische kwaliteit van het ontwerp in combinatie met gebruik van natuursteen en ijzer. Het heeft ensemblewaarde als essentieel onderdeel van de bebouwing aan de Kerkring waar het door de bijzondere ligging een unieke plaats inneemt. Tevens staat het in visuele en functionele relatie tot het belangrijkste gebouw van de stad, de centraal gelegen N.H. Kerk. Het pand is vrijwel gaaf bewaard gebleven en bezit zeldzaamheidswaarde.

Hoofdcategorie	*Subcategorie*	*Functie*
Sport, recreatie, vereniging en horeca	Vergadering en vereniging	Verenigingsgebouw

** Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister*
*** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument*
Datum van downloaden 29 march 2024